beztrestný, pokud se týče za předpokladu, že si mohl nepřiměřenost svého obranného jednání uvědomiti, trestný jen podle §§ 335, 431 tr. z.

Nalézací soud dospěl k závěru, že nelze přisvědčiti obhajobě obžalovaného, jako by byl jednal pouze v nutné sebeobraně; rozsudek má naopak za to, že obžalovaný jednal ze zlosti, hněvu a pomstychtivosti. Rozsudek dospěl k tomuto závěru zřejmě nejen na základě výroků stěžovatelových potvrzených svědkyní J. (že ho E. urazil, že se urážeti nedá, pokud se týče výroku po uhození E. kamenem do hlavy: »Teď máš dost«), nýbrž i na základě vlastního líčení obžalovaného vůči četnictvu, pokud tam svoje jednání omlouval tím, že byl E-em bezdůvodně napaden a poličkován a že mu byl roztrhán kabát. Hledíc k těmto vlastním údajům obžalovaného jsou v uvedeném směru bez významu formální výtky, jež zmateční stížnost vznáší proti rozsudkovým zjištěním učiněným na základě seznání J.

Při tomto stavu věci nutno míti za to, že jednal-li obžalovaný vůbec v obraně, jak zmateční stížnost dovozuje, vykročil z jejích přípustných mezí, totiž z mezí toho, co bylo k odvrácení nastávajícího nebo očekávaného útoku nutné, ze zlosti, hněvu a pomstychtivosti, tudíž z takových (t. j. sthenických) afektů, jež nebrání tomu, aby nebyl dolosní čin stěžovatelův, proti tělu E. vykonaný, stěžovateli přičítán podle obecných zásad (Miřička: Trestní právo hmotné, str. 83).

Čís. 6181.

Pod pojem uzavretej osady (§ 93 zákona čís. 81/1935 Sb. z. a n.) spadá celý okruh povrchu zeme, na ktorom sa osada rozkladá a na ktorom vzniká čulejší ruch, vyvolaný stykom obyvateľov jednotlivých budov, frekvenciou povozov, peších, pobytom detí pri cestách a pod.; nerozhoduje, či sú budovy po oboch stranách cesty, alebo len po jednej strane, či sú priamo pri ceste, alebo obďaleč. S tohoto hľadiska i začiatok osady treba považovať za uzavreté miesto.

Riadič motorového vozidla musí dbať obecne známeho zjavu, že peší prechádzajú cestu pred alebo za inými vozidlami, pohybujúcimi sa na cestách; rovnako i zlozvyku detí prebehávať prez cestu priamo pred blížiacim sa autom.

K subjektívnej stránke prečinu podľa § 290 tr. zák.

(Rozh. zo dňa 20. apríla 1938, Zm III 491/37.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti A. pre prečin podľa § 290 tr. zák. vyhovel zmätočnej sťažnosti náhradnej súkromnej žalobkyne, rozsudky oboch súdov nižších stolíc podľa § 33, odst. 1 por. nov. v celom rozsahu zrušil z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p. a uznal obžalovanú A. vinnou prečinom usmrtenia človeka z nedbalosti podľa § 290 tr. zák., ktorý spáchala tak, že dňa 9. júla 1936 v H.,

riadiac osobné auto, predchádzala povoz, za ktorým išly malé deti, takou neprimerane veľkou rychlosťou, že autom zachytila, k zemi srazila a prešla prez hradskú prebehajúceho J., následkom čoho poškodený ihneď zomrel, tedy že svojou nedbalosťou spôsobila smrť človeka.

Z dôvodov:

Poškodená T. ako náhradná súkromná žalobkyňa v zmätočnej sťažnosti namieta, že podľa dokázaného skutkového stavu obžalovaná mala byť odsúdená podľa obžaloby, lebo zistené okolnosti úplne vyčerpávajú skutkovú podstatu inkriminovaného trestného činu; uplatňuje tedy sťažovateľka vecným poukazom hmotneprávny dôvod zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p.

Zmätočná sťažnosť je dôvodná.

Podľa skutkových zistení, ktoré boly základom napadnutého rozsudku, obžalovaná riadila dňa 9. júla 1936 v H. osobné auto a išla s ním v rozhodnej chvíli rychlosťou väčšou než 35 km za hodinu. Keď zbadala pred sebou na hradskej povoz, za ktorým išly tri deti, dávala na vzdialenosť 50 až 60 m výstražné znamenie; na toto znamenie dve z detí odskočily do ľavého járku, tretí, 9—10ročný J. zostal však stáť za povozom na hradskej. Obžalovaná, chcejúc onen povoz predísť, pokračovala nezmenšenou rychlosťou v jazde, zahnuvši na pravý bok hradskej. Keď bola asi 3 až 4 m vzdialená od povozu, chcel poškodený J. prebehnúť na pravý bok hradskej; obžalovaná, zbadavši to, síce ihneď zabrzdila a stočila svoje vozidlo do prava, ale nemohla už zabrániť srážke s poškodeným, ktorý bol autom zachytený, srazený k zemi a prejdený, čo malo za následok ihneď nastavšiu jeho smrť. K nešťastiu došlo v obci H. v mieste, kde pri pravom boku hradskej bola škola v kláštornej záhrade, opatrenej plotom, na ľavom boku hradskej však neboly v blízkosti budovy.

Z tohoto skutkového stavu vyvodil odvolací súd názor, že sa obžalovaná nedopustila žiadnej neopatrnosti, lebo k nehode nedošlo v uzavrenej osade, takže riadička bola oprávnená ísť väčšou rychlosťou než 35 km za hodinu, táto väčšia rychlosť nebola v príčinnej súvislosti s nehodou, lebo k nehode by bolo vraj došlo aj pri dovolenej rychlosti; obžalovaná nemohla vraj predpokladať, že poškodený v poslednej chvíľočke pobeží prez hradskú, a preto k smrteľnému úrazu došlo výhradne z viny poškodeného, ktorý mal sám pečovať o svoju bezpečnosť na hradskej.

Závery odvolacieho súdu sú mylné.

Pojem uzavrenej osady je vymedzený v § 93 zákona čís. 81/1935 Sb. z. a n., ktorý bol už v platnosti v dobe nehody (srov. § 146, odst. 1 vl. nar. čís. 203/1935 Sb. z. a n.). Zo zákonnej definície plynie, že pod pojem uzavrenej osady spadá celý okruh povrchu zeme, na ktorom sa osada rozkladá a na ktorom vzniká čulejší ruch, vyvolaný stykom

obyvateľov jednotlivých budov alebo jednotlivých miestnych skupín budov, frekvenciou povozov, peších, pobytom detí pri cestách a pod. Pri tom nerozhoduje, či budovy sú po oboch stranách cesty, alebo len po jednej strane, či sú priamo pri ceste alebo trocha ďalej od nej, či tesne vedľa seba soskupené, alebo nejako od seba oddelené. S tohoto hľadiska treba i začiatok osady považovať za uzavrené miesto.

V dôsledku toho neľze vylučovať z pojmu uzavrenej osady ani úsek hradskej, na ktorom došlo k súdenej nehode, preto, že pri ľavom boku nie sú budovy v blízkosti, ale len obďaleč a škola na pravom boku je ohradená od hradskej vysokým plotom; však brána do záhrady je podľa zistení vrchného súdu práve proti miestu, kde sa auto obžalovanej prevrátilo.

Podľa § 106, odst. 1 vl. nar. čís. 203/1935 Sb. z. a n. v uzavrenej osade je prípustné ísť rychlosťou najvyš 35 km za hodinu.

Ustanovenie § 106, odst. 4 cit. vl. nar. ukladá riadičovi motorového vozidla povinnosť jazdu primerane zvoľniť a ak je treba k zabráneniu nehody, vozidlo alebo i motor zastaviť, mimo iných prípadov vždycky, kedykoľvek je treba zvýšenej opatrnosti, aby bezpečnosť osôb a majetku nebola ohrožovaná. Konečne podľa § 107, odst. 3 cit. vl. nar. ani včasné dávanie výstražného znamenia nesprosťuje riadiča povinnosti zvoľniť jazdu, po prípade vozidlo zastaviť, bola-li by bezpečnosť osôb alebo majetku ohrozená.

Preto aj keď obžalovaná išla so svojím autom po správnej strane hradskej a dávala včas výstražné znamenie, treba jej vinu vyvodiť z práve citovaných predpisov, podľa ktorých za zistenej situácie na hradskej nesmela pokračovať v jazde nezmenšenou rychlosťou, značne prevyšujúcou najvyššiu rychlosť, prípustnú pre prípad, že by na hradskej nebolo vôbec nijakej prekážky a nehrozilo nijaké nebezpečenstvo, ale bola povinná zmierniť ju tak, aby mala vozidlo vo svojej moci, t. j. aby ho mohla v prípade potreby ihneď, tedy ešte pred prekážkou zastaviť, lebo ako riadička musela byť pripravená na všetky možnosti, tedy i na možné náhle objavenie sa prekážky.

Pred vozidlom obžalovanej išiel po hradskej povoz a za ním tri deti. Prechádzanie hradskej pešími pred vozidlami alebo za vozidlami, pohybujúcimi sa na cestách, je zjavom tak častým a obecne známym, že i riadič auta na ne môže a musí pamätať. Rovnako je každému dospelému človekovi známe, že u detí pre ich menej vyvinuté rozumové schopnosti neľze sa spoliehať na také ich usudzovanie a chovanie, ktoré by zodpovedalo správnemu hodnoteniu situácie alebo nebezpečenstva na hradskej, a preto neľze tiež nikdy predvídať, ako sa dieťa z ľaknutia alebo z nerozvážnosti zachová v bezprostrednej blízkosti mijajúceho auta; taktiež je notoricky známy zlozvyk detí prebehávať prez cestu priamo pred blížiacim sa autom. (Srov. rozh. Zm IV 484/32, Pr. obz. XVI., str. 543, Zm III 631/34, čís. 5234 Sb. n. s. tr.).

Pri riadnej opatrnosti mala si i obžalovaná uvedomiť, že musí byť i na takúto možnosť pripravená, a v dôsledku toho mala rychlosť svojho vozidla znížiť nielen na rychlosť prípustnú podľa odst. 1 § 106 cit. vl. nar. v uzavrenej osade, ale v smysle odst. 4 tohoto paragrafu ešte viac, a to tak, aby ho mohla i pri nenadálom vbehnutí niektorého z deti do cesty ihneď zastaviť.

Odvolací súd síce nezistil, že obžalovaná ony tri deti, idúce za povozom, videla, zistil však, že ich videl P., ktorý sedel vpredu vedľa obžalovanej a mal tedy rovnaký rozhľad na cestu ako obžalovaná. Spozoroval-li ony deti tento spolujazdec obžalovanej, ktorého pozornosť bola podľa zistenia vrchného súdu sústredená na hľadanie benzínovej pumpy, tedy nie priamo na jazdnú dráhu, mohla ich zbadať i obžalovaná, ktorá ako riadička vozidla bola povinná venovať najväčšiu pečlivosť bedlivému pozorovaniu jazdnej dráhy a všetkého, čo sa na nej dialo. Jestliže snáď — ako sa obžalovaná skutočne hájila — ony deti skutočne nevidela, svedčilo by to, hľadiac na to, čo bolo práve uvedené, o ďalšej, a to veľmi povážlivej jej neopatrnosti, že totiž pri riadení auta nevenovala náležitú pozornosť situácii na hradskej, po ktorej s vozidlom išla.

Tým, že obžalovaná nesnížila rychlosť auta tak, aby bola jej pánom a aby vylúčila ohrozenie zdravia a života nerozumných detí, pohybujúcich sa po hradskej, porušila po objektívnej stránke vyše citované predpisy a dopustila sa trestnej nedbalosti v smysle § 290 tr. zák.

Po subjektívnej stránke u prečinu podľa § 290 tr. zák. stačí, že vinník mohol predvídať nebezpečenstvo a že si za zistených okolností pri náležitej opatrnosti mohol uvedomiť, že jeho počínanie samo o seba alebo vo spojení s inými okolnostiami môže spôsobiť ťažké poškodenie tela alebo smrť človeka.

Pri riadnej pozornosti a opatrnosti obžalovaná mala pamätať na to, že jej niektoré z nedospelých a nerozumných detí trebárs v poslednej chvíľke skočí do cesty, alebo že bude chcieť cestu prebehnúť, lebo jej jazdná dráha pri predchádzaní povozu viedla v takej blízkosti detí, že bezprostredné a náhle vbehnutie niektorého z nich pred auto bolo možné, obžalovaná deti pred sebou mohla vidieť a mala tedy byť na vbehnutie niektorého z nich pred auto pripravená, takže nešlo tu v súdenom prípade o žiadne nepredvídateľné nebezpečenstvo. Je preto naplnená skutková podstata zažalovaného prečinu aj po subjektívnej stránke.

Keďže je takto preukázaná neopatrnosť obžalovanej, ktorá bola v príčinnej spojitosti s nastalým výsledkom, nemohlo by ju zbaviť viny ani eventuálne spoluzavinenie poškodeného samého.

Mýlily sa preto nižšie súdy, keď nespoznaly v konaní obžalovanej neopatrnosť, ktorá bola v príčinnej súvislosti s výsledkom označeným v § 290 tr. zák., a v dôsledku toho sprostily obžalovanú obžaloby.

Preto postupoval najvyšší súd podľa § 33, odst. 1 por. nov., zrušil rozsudky oboch nižších súdov ako zmätočné v smysle § 385, čís. 1 a) tr. p., a vyniesol rozsudok vyhovujúci zákonu.